

YKS-TÜRKÇE

SÖZCÜK TÜRLERİ

SIFAT (ÖN AD)

ORDU
ÖDM

İsimlerden önce gelerek onları niteleyen veya belirten sözcüklerdir.

A) Niteleme Sıfatı: İsimleri renk, durum, biçim yönünden niteleyen sıfatlardır. Niteleme sıfatını bulmak için isme "nasıl" sorusu sorulur.

Beyaz ceket   Sıcak havalar   Yamuk çizgi
Nite. Sıfatı   Nite. Sıfatı   Nite. Sıfatı

BİL BAKALIM?

Kül rengi bulutlar köyün üstünü kapladı.

(bsiz. ad tam sıfat)   (isim)

AKLINDA BULUNSUN...

Niteleme sıfatları niteledikleri ismin yerine kullanıldıklarında **adlaşmış sıfat** olur.

Sıcak havalar hepimizi bunalttı.

Sıcaklar

İyi insanlar her zaman kazanır.

İyiler

Genç adam, yaşlı kadına yardım etti.

Gençler

B) Belirtme Sıfatları: İsimleri işaret, belgisizlik, soru ve sayı yoluyla belirtir.

1.İşaret sıfatı: **Şu** ev, **o** adam, **bu** okul

2.Belgisiz sıfat: **Bazı** insanlar, **her** soru

3.Soru sıfatı: **Kaç** gün, **hangi** yol, **nasıl** insan

4.Sayı sıfatı: **İki** ekmek, **tek** yol, **çift** dikiş

BUNU SAKIN UNUTMA!!!

*İşaret bildiren sözcük ismin yerine kullanılırsa işaret zamiri olur.

Bu ev yıkılabilir. ↔ **Bu** yıkılabilir.

*Belgisizlik bildiren sözcükler ismin yerine kullanılırsa belgisiz zamir olur.

Bazı sorular zordu. ↔ **Bazıları** zordu.

BİL BAKALIM?

İçeriye orta yaşlı bir kişi girdi. (1996-öss)

(niteleme sıfatı)(belgisiz sıfat)

* Soru sözcükleri ismin yerini tutacak şekilde kullanılırsa soru zamiri olur.

Hangi araba hızlı.

Hangisi hızlı.

BİL BAKALIM?

Bir zamanlar buralara diğer kuşlar da gelirdi.

(bel.sıfat)

(işaret sıfatı)

BUNU SAKIN UNUTMA!!!

*"Bir" sözcüğü "tek" anlamına geldiğinde asıl sayı sıfatı "herhangi bir" anlamındaysa belgisiz sıfat olur.

Sınava bir gün kaldı.

Sayı sıfatı

Bir gün sen de beni anlayacaksın.

Belgi.sıfat

*İlk ve son sözcükleri sayı sıfatı olarak kullanılabilir.

İlk sıraya yerleşti.

Son yarışmacı da geldi.

*Yarım, çeyrek sözcükleri de kesir sayı sıfatıdır.

Yarım elma

Çeyrek altın

BUNU SAKIN UNUTMA!!!

*İsimlerden sonra da kullanılabilen tek sıfat **unvan** sıfatlarıdır.

Doktor Ömer,

Ahmet Bey

Binbaşı Semih,

Rıza Komiser

Hemşire Ayla,

Şoför Nebahat Hanım

BİL BAKALIM?

Ne aldın bakkaldan?

(soru zamiri)

Ne bakıp duruyorsun?

(soru zarfı)

Ne gün geleceksin okula?

(soru sıfatı)

PEKİŞTİRME SIFATLARI

Sıfatlarda pekiştirme, yani anlamın kuvvetlendirilmesi iki şekilde yapılır:

1) Sıfat olan sözcüğün ünlüye kadarki ilk hecesi alınır, daha sonra "m, p, r, s" harflerinden uygun olanı getirilir.

Çocuklar bembeyaz elbiseler giymişlerdi.

Dümdüz yolda ilerliyorduk.

Şöyle yemyeşil çimenlerin üzerine uzansam.

2) Sıfat olan sözcüğün **tekrar edilmesi** ile yapılır.

Çeşit çeşit meyveler vardı masada.

Bahçede uzun uzun ağaçlar vardı.

Şirin mi şirin bir kedi köşeyi döndü.

BİL BAKALIM?

Küçük, çam ağacının arkasına saklanmıştı.

(Adlaşmış sıfat)

KÜÇÜLTME SIFATLARI

Sıfat olan sözcüğün anlamında küçültme "-cik, -ce, (-ı)msı, (-ı)mtırak" ekleri ile yapılır.

Küçücük evleri vardı.

Ekmek ayvasının ekşimsi bir tadı vardı.

Üzerine mavimtırak bir ceket giymişti.

Masada kalınca bir kitap duruyordu.

SIFATLARIN YAPISI

1)Basit Sıfatlar: Kök durumunda olan sıfatlardır.

iki sandal   eski yüzler   bu ev

2)Türemiş Sıfatlar: Ad ya da eylem tabanlarına çeşitli yapım eklerinin getirilmesi ile oluşan sıfatlardır.

bulanık su   bitkin yüzler   susuz yaz

3)Bileşik Sıfatlar: Birden çok sözcüğün, birleşmesinden oluşan sıfatlara denir.

a.Kaynaşmış Bileşik Sıfatlar: Anlam olarak bir tek kavramı gösterdiği için biçimce bileşik yazılan sıfatlardır.

yalınayak çocuklar

boşboğaz kadınlar

BİL BAKALIM?

Piknikte güzel mi güzel bir gün geçirdik.

(pekiştirilmiş sıfat)

b. Kurallı Bileşik Sıfatlar: Biçimsel olarak ayrı yazılmalarına karşın belli bir kurala bağlı olarak anlamca kaynaşmış olan sıfatlardır.

* Bir sıfat tamlamasında tamlanan durumundaki ada “-lı, -li” ekinin getirilmesiyle :

Büyük kapılı ev güzel gözlü kız

* Sayı sıfatlarıyla kurulan sıfat tamlamalarında tamlanan durumundaki ada

-lı, -lik ekinin getirilmesiyle:

On yıllık bina iki aylık süre

*Bir takısız ad tamlamasında, tamlayan durumundaki ada "-lı, -li" ekinin getirilmesiyle :

Mermer sütunlu saray, deri montlu çocuk

*Bir sıfat tamlamasında adla sıfatın yeri değiştirilerek ada üçüncü tekil kişi iyelik eki (-i, -si) getirmesiyle :

Yıkık duvar → duvarı yıkık ev

Kırık cam → camı kırık pencere

* Ayrılma (-den) durum eki almış bir addan sonra kullanılan ad eylemler birleşik sıfat oluşturur.

babadan kalma ev   **anadan doğma** sakat

BİL BAKALIM?

Boyu uzun çocuk (kurallı birleş. sıfat)

Kar yağışlı hava (kurallı birleş. sıfat)

Dünya tatlısı kızım (kurallı birleş. sıfat)

Kavuniçi gömlek (anl. kaynaş. birleş. sıfat)